

Интервју: професор др Небојша Арсенијевић, декан Медицинског факултета Универзитета у Крагујевцу

Добро место за најбоље

Медицински факултет у Крагујевцу основан је као одељење београдског Медицинског факултета 1977. године, а десет година потом постао је самосталан у оквиру Универзитета у Крагујевцу. Као млад факултет, искористио је прилику да се у самом почетку добром организацијом отргне слабостима које су факултети са дугом традицијом носили као део наслеђа. Истовремено, нашао се пред нимало лаким задатком да из темеља изгради оно што су "стари" факултети у Србији већ имали: углед у домаћој и међународној академској јавности и поверење будућих студената и њихових родитеља.

Данас, онај ко први пут посети Медицински факултет у Крагујевцу, стиче снажан утисак да је овде све подређено квалитету студија и потребама студената и да професори свој ауторитет заснивају на јасним критеријумима и строгим, али разложним принципима. Изражено поштовање с којим се наставници на крагујевачком медицинском факултету опходе према студентима, декан професор др Небојша Арсенијевић овако објашњава: студије медицине уписују најбољи матуранти, спремни да предано уче и да сутра раде нешто што је само по себи вредно поштовања, и друго – када се према младима опходите као према одговорним, паметним и вредним људима – што они јесу, тако ће се и понашати. Ову истину потврђује сваки детаљ на Факултету – од беспрекорно чистих просторија у којима нема ишараних столица и столова, па до радне атмосфере у читаоницама и лабораторијама за вежбе. Изнад свега, потврђују то оцене у индексу садашњих студената, као и углед и успех бивших студената у Србији и широм света. На овом Факултету, који је међу првима у Србији акредитован, студирају најбољи матуранти не само из Крагујевца и Шумадије, већ и из читаве Србије па и Црне Горе, а од претпрошле године тиму професора придружио се и један од највећих светских генетичара др Миодраг Стојковић, док је гостујући професор и највећи живи имунолог, професор Абул Абас. На овом факултету предају као гостујући професори и многи други стручњаци са најбољег државног медицинског факултета из Америке, као и професори са Медицинске академи-

Наши бивши студенти налазе се данас на својим радним местима, радећи најплеменитији посао на свету, посао који не губи смисао ни када се ради у малој селској амбуланци у Добрачи, нити у Националном институту за рак у Питсбургу. Наших бивших студената има у свим најпрестижнијим установама у земљи, али у многим и у свету, што је истина. Али, ја волим да верујем да историја не бира само звучна места за своје најграндиозније представе, каже декан проф. др Небојша Арсенијевић

је из Смоленска у Русији, која је последњих година постигла фасцинантне успехе у неколико медицинских области. А о томе какав је пут прешао Медицински факултет у Крагујевцу до угледа који сада има на међународном академском простору, и које су његове специфичности у односу на остале медицинске факултете у Србији, разговарамо са нашим домаћиним, деканом професором др Небојшом Арсенијевићем.

– Наш се Факултет осамосталио у најтеже време, време почетка дубоких криза, али смо ми успели да сачувамо наше људе, да изграђујемо сопствене стручњаке у настави, па смо имали основне услове да се као образовна установа развијамо и да учествујемо у постављању високих стандарда у академској јавности Србије.

Данас смо препознатљиви по настојањима да у крилу нашег факултета развијамо и друге медицинске области и да се користимо свим часним средствима да нашу установу негујемо као прави храм знања.

Поред интегрисаних академских студија за стицање звања лекара, 2005. године увели смо интегрисане студије за звање фармацеут. Исте године, 2005, увели смо програм трогодишњих докторских студија за стицање звања доктор наука, што је у том моменту у Србији било виђено као инцидент иако је ово кон-

цепт дубоко утемељен у савременој образовној пракси. Рекао бих да су управо докторске студије оно што нас је диференцирало од осталих факултета. Ми смо поносни на 300 стручњака који на Медицинског факултету у Крагујевцу, уз свесрдну подршку факултета и наших пријатеља из света врло квалитетно ради докторске дисертације. Међу њима је више од 30 специјалиста са ВМА, међу нашим докторандима је преко 70 свршених студената београдског Медицинског факултета.

Медицински факултет у Крагујевцу је први у Србији добио уверење о акредитацији, односно званичну потврду да испуњава све услове да наставу спроводи у складу са Болоњском декларацијом. Шта је Факултет добио акредитацијом, а шта, можда, замерате процесу акредитације?

– Логика акредитације, како смо је ми видели и прихватили, јесте да на проверу стави квалификованост наставног кадра, просторне и техничке услове и квалитет студијских програма. Рударски тежак посао који акредитација подразумева – а колеге са факултета који су је прегрмели и они који се припремају, знају о чему говорим – нисмо доживели као пошаст које се треба одбранити или је вешто надмудрити, већ смо је прихватили као прилику да, поред унутрашњих мотива, и тај значајни спољашњи искористимо не бисмо ли се што боље организовали у нашем "великом спремању". Успели смо и уживамо у чињеници да смо у првом кругу акредитовали све студијске програме и установу. Из ове перспективе могу рећи да је акредитација, посматрана као процес који је заживео на нашим универзитетима, пружиала алиби да се природном поретку ствари – строгој селекцији најбољих применом јасних критеријума – помогне да се устали у једном моменту када смо, учинило ми се, почели да правимо непотребне компромисе са осредношћу.

Ако инсистирате да вам поменем и евентуалне замерке, нека то буде мој утисак да смо можда превише били загледи у неке формалне аспекте – што се опет може и разумети и оправдати јер је било речи о нултој акредитацији.

Медицински факултет је у претходном периоду смањено број студената које уписује на прву годину за 80. Зашто, кад сви медицински факултети у Србији уписују мање студената него што има заинтересованих за студије медицине? Зар смањењем броја студената не умањујете приход факултета?

– Будућност и вредност једне образовне установе доминантно је одређена вредношћу, у академском смислу, њених наставника и сарадника у настави. Остварењу тога циља највише доприноси први корак: политика уписа и политика последипломског усавршавања.

Навешћу један пример. Медицинским факултет Универзитета у Сан Франциску сваке године организује тестове за кандидате, а од 5.500 заинтересованих који се кандидују за следећу фазу селекције, након годину дана интервјуа и процена, буде одабрано 120 који постају студенти. Разумљиво је потом да, који год начин наставе

Међународна сарадња

Један од најважнијих услова за квалитетно образовање свакако је међународна сарадња, а она је одлична, захваљујући пре свега раду професора и студената, који је запажен у међународним оквирима. Медицински факултет у Крагујевцу је 2005. године имао осам радова на СЦИ листи, а 2008. године – 57 радова.

Овај факултет сарађује са 13 универзитета из Европе и Америке. У Сан Франциско годишње одлазе три асистента на обуку, док њихови наставници долазе у Крагујевац најмање два пута годишње. Недавно је 16 наставника из Америке боравило у Шумадији, што је била прилика за разговоре о новим методама наставе.

Медицински факултет у Крагујевцу сарађује и са медицинским факултетима у Удинама, Барију, Сегедину и Солуну, са медицинским академијама у Иванову и Смоленску.

Додатни подстицај међународној сарадњи и присуству наших наставника и студената у међународним научним и наставним токовима

је и подизање критеријума за менторство и за пријем за докторску дисертацију. Неопходан је одговарајући број радова објављених у релевантним међународним часописима да би наши професори могли да буду ментори и то је значајан подстрек за самопрегорнији рад – објаснио нам је професор Арсенијевић.

Предавачи са UCSF-а

применили, са таквим студентима одлични резултати не изостају.

Оно чему ми нашом политиком уписа, одређеном стварношћу у којој живимо, тежимо јесте да стварамо компетентне и квалитетне стручњаке, етички израђене личности. А смањење броја студената начин је да појачамо конкуренцију и да заиста само најбољима обезбедимо привилегију да се њима бавимо током године студија на нашем факултету.

Наравно, ваше питање је на месту, ако посматрамо и финансијску страну, али и она се може сагледати из другог угла. Наиме, када говоримо о финансирању из школарина, медицински факултети разликују се од осталих. Код нас настава је изузетно скупа, па оно средстава што се прикупи из школарина самофинансирајући студената, није довољно да покрије ни четвртину трошкова. Та једноставна рачуница обесмишљава сваки покушај да се факултет финансира искључиво из школарина, које су увек за процесну српску породицу превисоке. Ми смо стога одлучили да смањењем броја студената утичемо на виши квалитет наставе, да омогућимо рад у малим групама – што смо у потпуности увели – и тиме осигурамо виши квалитет студија. За ове четири године колико сам декан још увек се нисмо изгубили ни у лавиринтима финансијских конструкција.

Пошто тврдите да је политика уписа најважнија за квалитет наставе, шта сте све предузеле да привучете најбоље матуранте да по-

Додела диплома

стану ваши студенти? Колико ваш факултет има студената, и одакле су они?

– Имамо 1728 студената, пре свега из шумадијско-поморавског региона, али и из других средина. Трудимо се да се представимо, сарађујемо са најбољим школама у Србији у којима организујемо промоције, шаљемо наше брошуре и материјал за пријемне испите на адресе свих гимназија и медицинских школа у Србији. То радимо преко нашег Алумни клуба – клуба бивших студената. Имамо и пи-ар тим Факултета који чине пет наших студената који веома маштовито раде на томе да информације о нашем факултету дођу до потенцијалних студената и њи-

Амфитеатар и читаоница

хових родитеља. Викендом имамо Дан отворених врата, када потенцијални студенти могу да дођу, обиђу све просторије факултета и дежурне студенте из пи-ар службе питају све што их занима.

Да ли сте обезбедили студентима све услове за учење?

– Мени је у неку руку жао што вам овог момента не могу показати понос нашег факултета и најбољи сигнал у којој мери наши студенти осећају и цене посвећеност овог факултета њиховом знању. Овај факултет је отворен 24 часа дневно, што важи и за све учионице и читаоницу и у свако доба дана и ноћи ово је најпосећеније место у граду. Идеја је да у топлој простору, где постоји и кафетерија са куваном храном наши студенти уче са миром и у задовољству кад год то зажеле. Свима смо омогућили приступ Интернету и свако има своју е-mail адресу на факултетском серверу, предавања професора налазе се на сајту факултета, што обавезује професора да на час дође припремљен, док студенте ослобађа потребе да хватају белешке, а свим студентима обезбедили смо и комплетну литературу.

Међутим, како је медицина и занатски посао, а занат се учи само од мајстора, пуно смо пажње и средстава уложили у уређење амбијента у којем радимо, али и у квалитет опреме у лабораторијама. Имамо опрему и за телемедицину па посебно интересантне оперативне захвате наши студенти могу пратити у амфитеатрима и то у реалном времену.

За квалитет наставног рада веома су и важни научно-истраживачки пројекти. Прошле године факултету је одобрен ФП7 пројекат Европске уније, вредности милион евра, који ће омогућити формирање Центра за претклинично активно тестирање биохемијских супстанци. Имамо добре изгледе да добијемо још један пројекат вредан три милиона евра, које ћемо такође уложити у опрему.

Имају ли студенти право да оцењују рад професора и да кажу шта мисле о условима које имају на Факултету? Да ли могу да буду сигурни да ће једино својим знањем да заслуже диплому?

– Код нас студенти имају сва права, осим права на незнање. Према то-

ме, имају и право да оцењују квалитет наставе и професора. Већ четири године имамо Комисију за праћење квалитета наставе, која анкетира и наставнике, и студенте. Сви испити на нашем факултету су јавни и комисијски, а предмети су једносеместрални и полагају се из више делова. Сви студенти у исто време раде исти тест, под шифром, а имена студената се откривају тек када се прегледају и бодују сви тестови. Студенти којима не одговара овакав начин полагања могу испит да полагају усмено на крају семестра, а у комисији која испитује налазе се у сваком испитном року сви професори и асистенти. Наш студент на почетку семестра добија списак свих професора и асистената који учествују у настави, њихове е-mail адресе, информације о предмету и модулима, као и начину на који ће се формирати његова оцена. За четири године, колико радимо по овом систему, значајно смо повећали ефикасност студирања. Најзад, лично дубоко верујем да нема будућности друштво у коме може да се купи оно што се по правди стиче једино знањем и трудом и као истински патриота трудим се да то стално имам на памети.

Где се данас налазе ваши бивши студенти?

– На својим радним местима, радећи најплеменитији посао на свету, посао који не губи смисао ни када се ради у малој сеоској амбуланти у Добричи, нити у Националном институту за рак у Питсбургу. Разумем ваше питање и могао бих Вам одговорити да наших бивших студената има у свим најпрестижнијим установама у земљи, али у многим у свету, што је истина. Али, ја волим да верујем да историја не бира само звучна места за своје најграндиозније представе.

Како функционише фармација као ваш најмлађи студијски програм?

– Програм смо концепирали по угледу на универзитете у Енглеској, нарочито онај у Нотингему. Наша предност је што смо од самог почетка креирали програм по болоњском процесу, премда, морам да нагласим, тешко је говорити о "болоњи" у контексту медицинских факултета. Европска унија издала је директиву за осам занимања, којом је предвиђено шта мора да садржи програм на медицини, фармацији, стоматологији и ветерини, тако да ми, у ствари примењујемо Европску директиву за медицинска занимања. Стога се и наш програм фармације разликује од познатих програма студија фармације на факултетима у Србији утолико што фармацеута не профилишемо као

Ко је декан Медицинског факултета у Крагујевцу?

Професор др Небојша Арсенијевић рођен је 1958. године у Крагујевцу. Будући да је његова мајка фармацеут, отац лекар, и да у ужој и широј породици има преко 20 лекара, област медицине за њега никада није била обавијена велом тајни. Ваљда зато никога није изненадило што је Медицински факултет у Београду завршио са 23 године, са 29 специјализирао имунологију, а већ са 32 докторирао на тему туморске имунологије, код професора Николе Вујановића.

Радио је на Онколошком институту у Крагујевцу до 1996. године, када је постао директор Института за заштиту здравља у Крагујевцу. Од 1997. до 2001. године био је продекан на Медицинском факултету у Крагујевцу, а 2001/2002. боравио је у Риму на специјализацији из здравственог менаџмента. По повратку, радио је као професор, а за декана Медицинског факултета изабран је у јануару 2005. године. Као декан, нарочито тежи постављању високих стандарда рада на факултету, а био је ангажован на томе да наше најбоље стручњаке из иностранства убеди да се врате у земљу. У томе је прилично успешан: на Медицинском факултету у Крагујевцу данас поред др Миодрага Стојковића, предаје и имунолог светског гласа професор др Миодраг Лукић, који у Крагујевац долази као проректор Универзитета у Дубају.

Осим медицином и менаџментом, професор др Небојша Арсенијевић бави се и – писањем. Отац је двоје деце. Његова кћерка је дипломирала светску књижевност и тренутно је на докторским студијама, а син студира медицину.

„трговца лековима”, већ као равноправног стручњака у тиму који се бави лечењем пацијента, и помаже лекарима у избору адекватне терапије.

Реците нам на крају, како видите будућност Медицинског факултета у Крагујевцу?

– Наш циљ је да у наредних 10 година postanemo најбољи медицински факултет у региону.

Само у Крагујевцу

Медицински факултет у Крагујевцу једини у југоисточној Европи за потребе наставе из анатомије има пластирани леш, увезен из Немачке (коштао је 50.000 евра). Такав "препарат" добијен је сложеном методологијом – из леша се извуче вода, а затим се обради у амонијаку под притиском, па се у све вене, артерије и дуж свих нерава убризга силикон. На тај начин добија се силиконизирано људско тело, на коме се анатомија савршено јасно види. Дакле, изучавање анатомије људског тела могуће је без пратних непријатних ефеката, за сада, само у Крагујевцу.

Факултет је по још нечему посебан: својим средствима подстиче научно-истраживачки рад својих студената. Прошле године је у тзв. Јуниор пројекте уложио преко 50 хиљада евра. Реч је о систему у којем сваки докторанд и његов ментор могу да поднесу пројекат Комисији за научно-истраживачки рад. Пројекат бива евалуиран у оквиру факултета, а потом послат на рецензију професорима са факултета са којима Медицински факултет из Крагујевца сарађује. Пројекти који буду оцењени као научно вредни подвргавају се и последњем критеријуму: значају за развој кадра Факултета. Најбољим се додељује новац за набавку ситне опреме и хемикалија.

Студенти на вежбама

